

NATUURLIJK TuiNIEREN

amstelland
— & —
meerlanden

Slakken

Natuurlijk Tuinieren is een project van de regio Amstelland & Meerlanden in samenwerking met de werkgroep Natuurlijk Tuinieren Amstelveen. Financieel mogelijk gemaakt door een bijdrage van het programma Leren voor Duurzaamheid, provincie Noord-Holland.

COLOFON

Lay-out Ton Sio
Tekeningen Ria Tensen
Druk Gemeente Amstelveen
Informatie www.natuurmilieuweb.nl
Tekst Frans Picavet

Wat te doen met slakken?

There is no business, like slow business...

Wat te doen met slakken in uw tuin?

Alles heeft in de natuur een plaats.... ook slakken. Zij horen net zoals zoveel andere dieren thuis in de voedselketen. Goed beschouwd, zijn het prachtige dieren met allerlei fraaie kleuren. Op een unieke wijze planten ze zich voort, want slakken zijn hermafrodiet. Dat wil zeggen: ze bezitten zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsorganen. Ze bevruchten elkaar wederzijds en beide partners leggen eitjes.

Als in een tuin een goed biologisch evenwicht heerst zullen bepaalde plaagdieren niet gauw de overhand krijgen. Helaas zijn in stadstuinen de omstandigheden voor een goed biologisch evenwicht niet altijd even gunstig. Het is te donker, te vochtig of juist weer veel te open en te zonnig, waardoor de dieren die van slakken leven niet of nauwelijks aanwezig zijn. Als de omstandigheden dus niet erg gunstig zijn, krijgen bepaalde (plaag)dieren zoals pissebedden, luizen ...en tuinslakken al snel de overhand, met alle nare gevolgen van dien.

Hoe bereik je een goed biologisch evenwicht?

Voldoende zonlicht, maar ook schaduwplekken. Zorg er ook voor dat de grond na een hevige regenbui kan opdrogen. Vochtige warmte en schaduw zijn ideaal voor slakken, dus creëer dergelijke plek-

ken in uw tuin op 'onschadelijke' plaatsen.

Een goed bodemleven. Als een bodem een goede structuur heeft met voldoende organisch materiaal is de kans kleiner dat een bepaald organisme een plaag wordt. Gebruik geen kunstmest. Dit verstoort het bodemleven. Ook groeien planten daardoor te weelderig en slap uit... wat weer slakken kan aantrekken.

Naaktslakken en huisjesslakken

Naaktslakken dragen geen huisje op de rug, vandaar hun naam: naaktslak. Niet alle naaktslakken zijn schadelijk, zoals de grote aardslak, de bruine en de zwarte wegslak. Zij eten voornamelijk rottende plantendelen, zwammen, mest of aas. Wel schadelijk zijn de tuinwegslak en de gevlekte akkerslak. Deze vergrijpen zich aan jonge plantendelen en kunnen in de tuin veel schade aanrichten.

Huisjesslakken dragen, zoals hun naam al zegt, hun huisje mee op hun rug. Voor de bouw van hun huisje hebben ze kalk nodig. In een kalkrijke tuin zullen dan ook meer huisjesslakken dan naaktslakken voorkomen. Huisjesslakken eten voornamelijk algen en ander organisch materiaal maar ze eten ook wel jonge planten. Schadelijk zijn vooral de **zwartgerande tuinslak** en de

segrijnslak. Andere soorten leven voornamelijk van rottend afval en zwammen of van kleine wormen en insectenlarven.

Huisjesslakken zijn in het algemeen minder schadelijk dan naaktslakken. Beide soorten zijn vooral 's nachts actief maar ook overdag bij warm en regenachtig weer.

Probeer u eens te ontdekken hoeveel kleurvariaties er in uw tuin voorkomen. Ga eens lege slakkenhuisjes zoeken en bewaar ze in een glazen schaal. Al die prachtige kleurschakeringen zijn een lust voor het oog

Slijmsporen

Slakken verraden hun aanwezigheid door slijmsporen op de grond en vrachtporen aan de planten. Overdag schuilen de slakken weg onder bladresten en in verborgen hoekjes.

Niet bestrijden met ouderwetse slakkenkorrels of slakkendood

Vrijwel iedereen vindt té veel slakken in de tuin onacceptabel en zoekt dan allerlei middeltjes om ze te bestrijden. De ouderwetse slakkenkorrels of slakkendood zijn volkomen taboe. Zij doden weliswaar de slakken maar vormen ook een groot gevaar voor allerlei andere dieren zoals, padden, egels, salamanders, spitsmuizen, vogels en zelfs huisdieren.

Vooraf honden worden door de geur van slakkenkorrels aangetrokken en lopen bij het eten hiervan vergiftigingsverschijnselen op.

Als niet tijdig wordt ingegrepen kunnen ze op een afschuwelijke manier doodgaan.

Voorkomen is beter dan genezen

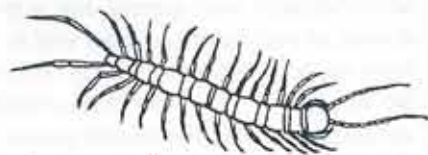
Plantenkeuze

Plaats planten in de tuin die eigen zijn aan de grondsoort. Dus geen hosta's op rijke kleigrond! Deze planten groeien daardoor veel te snel en te slap uit en vormen zo een ware lekkernij voor slakken. Door ervaring leert men welke planten gevoelig zijn voor slakkenvraat. Plaats daarom bij voorkeur planten die daar het minst last van hebben. Kiest u toch voor planten waar slakken dol op zijn, geef ze dan bij droogte 's avonds geen water.

Er ontstaat anders een ideale omgeving voor slakken.

Zorg voor voldoende slakkeneters

Slakken planten zich voort met eieren. Dieren die slakkeneieren op hun menu hebben staan zijn **duizendpoten**.

loopkevers, kippen en eenden. Ook sommige huisjesslakken eten graag de eieren van naaktslakken. Verder jagen kikkers, padden, salamanders, hagedissen, hazelwormen, mollen, spitsmuizen, vogels

(met name de zanglijster) en egels op volwassen slakken.

De **zanglijster** houdt er zelfs een smidse op na. Hij slaat de huisjesslakken stuk op een steen en verorbert daarna de inhoud.

Een dure methode is nematoden aanbrengen. Nematoden zijn parasitaire, microscopisch kleine aaltjes die te koop zijn als biologische bestrijders van naaktslakken en taxuskevers. Deze parasieten zijn geheel onschadelijk voor andere organismen.

Weer vooral ook katten

Katten maken graag jacht op vogels zoals merels, lijsters en spreeuwen die slakken op hun menu hebben staan. Bind ze uit voorzorg een belletje om.

Voorzichtig met compost

Eigengemaakte compost is ideaal voor de tuin maar er kunnen slakkeneitjes inzitten. Strooi deze compost bij voorkeur uit op een zonnige, droge dag. Een dag in de droogte overleven de eitjes niet.

Toch bestrijden?

Als u een slakkenplaag in de tuin hebt en deze wilt bestrijden, dan zijn er vele milieuvriendelijke oplossingen:

Wegvangen

Dit is nog altijd de beste methode. Ook hier geldt: de aanhouder wint! 's Nachts zijn slakken het meest actief. Zoek bij schemering de slakken met behulp van een zaklantaarn op en breng ze weg naar een plek waar ze minder schade

aanrichten. Slakken zijn verzot op leg-hennenmeel (te koop in de dierenwinkel) en komen daar massaal op af. Als u dat op het eind van de middag strooit in de buurt van planten die graag door slakken gegeten worden, dan zijn de slakken bij schemering gemakkelijk weg te vangen. Een nadeel: ook de slakken van de buurtoeën komen erop af.

Maak slakkenschuilplaatsen met behulp van dakpannen, plastic plantentrays, een oud kleed of in de groentetuin een groot rabarberblad. Slakken verschuilen zich hier overdag onder en u kunt ze dan gemakkelijk wegvangen.

Barrières plaatsen

Strooi een randje kalk, zout of zaagsel van 5 cm breed rondom de planten of plaats barrières van bijvoorbeeld zuigend, poreus gesteentemeel, kalk, houtas, cederzaagsel, hulstbladeren, fijngemaakte eierschalen, cacao-doppen, mensen- of hondenhaar, scherp zand of kiezelwierpoeder. Ook dennennaalden zijn geschikt maarverteren snel. Deze methode werkt alleen bij droog weer. Als de barrières vochtig zijn kruipen de slakken er gemakkelijk overheen of onderdoor.

In potten en bakken kunt u slakken bestrijden met behulp van een barrière rondom de pot: een strip met vet of lijm die niet opdroogt of een van koperdraad (heeft een licht elektrische lading).

Vallen plaatsen

Plaats een schoteltje of plat bord (geen beker) met bier, chocolademelk of met een suiker- of gistoplossing op de grond. Zorg dat de rand net boven de grond uitsteekt, zodat er geen kevers in kunnen

vallen. Deze methode is enigszins aanvechtbaar. Door de zoete geur lokt u ook slakken uit andere tuinen aan. Een plat bord is beter dan een beker, salamanders kunnen hieruit wegkruipen.

Geurende planten

Slakken zijn gevoelig voor geur. Met bijvoorbeeld Oost-Indische kers, salie, hysop, tijm, knoflook of tomaat kunt u slakken op afstand houden. In combinatie met andere methodes kan dit helpen de slakkenoverlast te beperken.

Escargo van ECOstyle,

een milieuvriendelijke slakkenkorrel

Dit middel heeft als werkzame stof natuureigen ijzerfosfaat. Deze verbinding komt vrij in de natuur voor en wordt door bacteriën omgezet tot voedsel voor planten. Slakken eten van de korrels, trekken zich daarna terug, gaan dood en worden probleemloos opgenomen in de ecologische kringloop. Volgens de fabrikant is het product veilig en levert het geen enkel gevaar op voor kinderen, vogels, egels en huisdieren (te koop in tuincentra).

Waterslakken

Twee grotere huisjesslakken die u vaak in de vijver zult tegenkomen zijn de poelslak en de posthorenslak.

De poelslak is herkenbaar aan zijn gedraaide huisje dat in een spitse punt eindigt.

De **posthorenslak** heeft een plat huisje en ziet eruit als een ouderwetse posthoorn. De post-

horenslak is volkomen onschadelijk. Hij voedt zich voornamelijk met algen en allerlei afval. De poelslak eet ook afval en algen, maar neemt ook zo nu en dan hapjes uit uw vijverplanten.

Er zijn nog diverse kleinere soorten posthorenslakken (schijfhorens) en poelslakken. Deze richten nauwelijks of geen schade aan.

Als er te veel **poelslakken** in de vijver voorkomen, kunt u deze bestrijden door 's avonds wat verse slabladeren in de vijver te leggen. De slakken komen daarop af en de volgende morgen

kunt u ze wegvangen en op een snelle manier doden in kokend water of in spiritus. Als u ze laat uitdrogen sterven ze onnodig een langzame dood.

Voor meer informatie

Atlasproject Nederlandse Mollusken (ANM), deelproject van Stichting anemoon, tel: 0252 - 531 111
Kijk op www.anemoon.org/anm en geef door welke soorten u in uw tuin tegenkwam.